

ПОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Молодь і студенти завжди виступали силою, яка не тільки мріє про позитивні зрушення, але й своєю практичною участю здатна наблизити її у параметрах, визначених конкретною ситуацією, обставинами місця і часу. Досить згадати події української революції 1917 – 1920 рр., щоб пересвідчитись в активній політичній позиції і діяльності студентів – героїв Крут – захисників молодої української державності. Не менш показовими є теперішні події в Україні : Революція Гідності та війна на сході, де саме студенти виступили в якості тієї політичної сили, яка збуджувала маси, здійснювала практичні політичні акції, згуртовувала і вела за собою інші верстви населення, кілька місячне голодування і виступи українських студентів проти українського уряду. Вагомим було слово українського студентства. Їх намети на майдані Незалежності, участь у чисельних мітингах демонстрували прагнення молоді якісних змін у державі. Політична свідомість, переконаність, впевненість молоді і студентів у невідворотності змін, обумовлювали їх внутрішню стійкість, готовність перебування на майдані доти, доки не буде досягнуто більш-менш вагомого результату. Щоправда, серед молоді і студентів зустрічалися непоодинокі явища не тільки байдужого ставлення до можливих політичних змін, але й прямого пристосовництва до ситуації, «політичної активності на спродаж», «перекупленого переходу» від однієї політичної сили до іншої. Усе це актуалізує дослідження природи, сутності, форм та ролі політичної активності студентської молоді в умовах сучасного розвитку України.

Мета дослідження - аналіз політичної активності студентів, її сутності, політико-культурної природи та ролі в суспільно-політичному процесі, формування ідеалів сучасного студентства, зокрема засобами політичної освіти.

Згідно до поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- дослідити теоретико-методологічні засади вивчення феномену політичної активності і з'ясувати його зв'язок з політичною свідомістю, політичною культурою, політичною участю, поведінкою, діяльністю особистості;
- окреслити особливості політичної активності студентської молоді в умовах формування демократичних політичних цінностей, переконань, типів поведінки;
- проаналізувати чинники, що впливають на політичну активність студентської молоді (історичні, національні, соціально-економічні, регіональні);
- проаналізувати спрямованість молодіжних і студентських рухів та їх роль у політичних процесах та державотворенні в історії та сучасних українських реаліях;

Об'єктом дослідження є політична активність як одна з форм суспільно-корисної орієнтації соціальних суб'єктів, реалізації їх політичної свідомості, виявлення громадянської позиції щодо явищ і процесів політичного життя.

Предметом дослідження є політична активність студентської молоді в умовах формування демократичної політичної культури українського суспільства, її вплив на соціально-політичний розвиток сучасної України.

Стан дослідження проблеми. Над даною проблемою працювали Інна Волосевич, Сергій Герасимчук, Тетяна Костюченко.

Проблеми молоді сьогодні досить актуальні для нашого суспільства, що в першу чергу обумовлено тим, що політична активність молоді зараз – як індикатор процесів, що відбуваються в суспільстві. Зараз молодь в нашій країні – це величезна, і найголовніше, зростаюча сила. І багато хто замислюється над тим, як зробити так, щоб сила ця сприяла розвитку нашої країни, розвитку політичної системи.

Виклад основного матеріалу. Політична активність – це одна з форм суспільної активності, мислення й діяльності соціальних суб'єктів, які мають на меті впливати на прийняття політичних рішень, реалізацію потреб та інтересів.

З переходом України на демократичний шлях розвитку її політична система постійно змінюється та вдосконалюється. Молодь є тим суспільним прошарком, який відіграє особливу роль у розвитку суспільства. Саме вона виступає провідником соціально – економічного , політичного і духовного відродження, рушієм нових якісних змін, викликаних назрілими потребами суспільства. Тому держава, що прагне прогресивного розвитку, потребує якомога повнішого залучення молоді до трансформаційних процесів. У цьому і проявляється процес

політичної соціалізації, під час якого відбувається зростання політичної активності молоді, підвищується інтерес до політики.

Сучасне українське суспільство переживає період глибоких реформ у всіх сферах буття, намагається встати на шлях цивілізованого розвитку, створити підвалини ринкової економіки, сформувати громадянське суспільство і правову державу. У реалізації названих завдань виняткова роль належить молоді, що обумовлено цілим рядом чинників.

Молодь, як органічна частина суспільства, на кожному етапі його розвитку виконує інтеграційні функції, об'єднуючи і розвиваючи досвід попередніх поколінь, сприяючи соціальному прогресу. Молодь є дзеркалом, в якому відображається та соціальна дійсність, в умовах якої вона живе. З молоддю може відбутися тільки те, що вже відбулося з суспільством; молодь така, яким є суспільство, що виростило її.

Молодь – певним чином соціальний акумулятор тих трансформацій, які завжди поступово (день за днем, рік за роком) і непомітно для загального погляду відбуваються в глибинах суспільного життя, вислизаючи від уваги більшості. Як носій величезного інтелектуального потенціалу, особливих здібностей до творчості (підвищені чуттєвість, сприйняття, образність мислення і т.п.), молодь – прискорювач впровадження в практику нових ідей, ініціатив, нових форм життя, бо за природою вона супротивник консерватизму і застою.

Політична участь – це дії, за допомогою яких рядові члени будь-якої політичної системи впливають або намагаються впливати на результати її діяльності. Причому дана форма реалізації особистих потреб формується в процесі взаємодії індивіда з урядом, органами влади, іншими політичними інститутами і силами.

Протилежністю до політичної участі є політична неучасть. Аналіз політичних процесів у демократичних країнах виявив те, що неучасть є показником не тільки пасивності або переконаності громадян у тому, що їхній голос нічого не змінить, але й поваги і довіри людей до своїх представників.

Молодіжні рухи – це вид політичної участі, яка окрім них включає в себе голосування на місцевих та національних виборах і референдумах, участь у прийнятті рішень, участь у виборчих кампаніях, членство у політичних партіях, у групах тиску, у політичних демонстраціях, акціях протесту, інших формах громадянської непокори.

Молодіжні рухи часто співпрацюють із політичними партіями, є їх філіями і підрозділами, або ж конкурують із ними за можливість реалізації політичних, тобто владних, інтересів і амбіцій. Молодіжна організація веде свою роботу, вирішує свої проблеми і одночасно співпрацює з партією, та готує себе для майбутньої політичної роботи в ній. У свою чергу політичні партії домагаються вирішення проблем, які є у молоді, та відстоюють інтереси членів молодіжних організацій, зокрема в Парламенті. В Україні значна кількість партій мають свої молодіжні філії та організації, які ідеологічно орієнтуються на них. Окрім цього партії за допомогою своїх програм намагаються забезпечити підтримку молоді на виборах, проголошуючи соціальну спрямованість власної молодіжної політики.

У 1999 р. виникли перші молодіжні політичні партії. Політична партія виникає тоді, коли соціальна верства, група усвідомлює необхідність політичної самоорганізації задля захисту своїх інтересів та участі у виробленні державних рішень. Політичні організації складаються переважно з молоді і заявляють про готовність захищати інтереси молодого покоління (як першочергове завдання). Молодь переважно дотримується погляду, що життя кожної людини залежить від її власного бажання діяти заради змін. Молодь, особливо та, яка вже була цільовою аудиторією багатьох молодіжних програм та проектів громадських організацій, розуміє – громадянське суспільство залежить від активних людей. А головне, вона вірить, що активна людина, лідер насправді може впливати на своє життя, на життя найближчого оточення, а навіть на зміни в усій країні. І саме серед такої молоді треба шукати майбутніх лідерів, лідерів не тільки політичного життя, але лідерів в інших суспільних сферах, лідерів місцевих громад, соціальних рухів, професійних спілок, громадських організацій.

Отже, сьогодні Україна знаходиться на етапі трансформації суспільства і політична активність молодого покоління залежить від того, як держава побудує з ним свою роботу. Необхідно створити таку органічну систему, яка була б здатна забезпечити ефективний розвиток країни, суспільства, особистості в усіх сферах суспільного життя.

Згуртувавши молодь України ми можемо добитися високих цілей. Яскравим прикладом цього є нещодавні події в Україні, де основною рушійною силою на Майдані була молодь і студентство. Революція гідності, без сумніву, змінила країну. Але вона змінила і кожного з нас. Ми навчилися брати на себе бодай маленьку, але відповідальність, навчилися бути небайдужими, неегоїстичними. Кожен у ті буремні зимові дні намагався бути хоч чимось корисним Майдану.

Кожен хотів допомагати: одні завзято взялися за волонтерство, і цілими днями та ночами на майдані готували канапки та гарячий чай, інші допомагали матеріально – хтось гривнею, хтось і сотнею гривень... Хто чим міг. Саме молодь розбудила країну, саме вона стала каталізатором Майдану. І саме на ній лежить найбільша відповідальність за майбутнє країні.

Шанс на зміни нам дістався дорогою ціною, ціною людських жертв, ціною втрати частини території. Ми вигнали прогнилу корумповану владу, але пустили на свою землю війну. Ціною власного життя та здоров'я, військові на сході України стримують російські окупаційні війська та банди сепаратистів-головорізів. Подекуди, не маючи найнеобхіднішого, чітких наказів і навіть чіткого розуміння, що робити далі, вони мужньо захищали і захищають наш мир та спокій. Але вона об'єднала людей у єдиному пориві проти спільного ворога. Зараз конче треба зламати хребет цій зашкарублій, вкрай корумпованій системі. І тут кожен повинен почати з себе. Якщо хочемо європейського благополуччя, європейського рівня життя, то маємо жити і працювати як європейці: віддавати державі більше, ніж брати та вимагати з неї. І щодня пам'ятати про тих, хто віддав своє життя за кращу Україну – за таку Україну, про яку усі ми мріємо...

Також яскравим прикладом активної молоді є молодіжні організації. Такі як : МНК, Вільні Люди, скаутська організація, пластунство, СУМ та інші. Мені випала можливість перебувати в всеукраїнській молодіжній громадській організації Молодіжний Націоналістичний Конгрес (МНК). На даний час це єдина організація, що працює в молодіжному середовищі відповідно до цілей і завдань, поставлених ОУН(р), з роботи з молоддю в царині вишколу членства, захисту прав та інтересів української молоді, пропаганди ідей українського націоналізму. В організації не так давно, але встигла долучитися до масових заходів, в тому числі і до волонтерства. Наша організація має багаторівневу структуру і володіє унікальними методиками 3-рівневого вишколу та різностороннього розвитку членства. Щорічно ми проводимо три найбільші польові молодіжні заходи в Україні: **теренова гра «Гурби - Антонівці»**, вишкільний табір **«Відвага ім. І.Гавдида»** та **табір – джамборі «Повстанська ватра»**, куди запрошується молодь з патріотичних організацій. Загалом у вишкільних заходах щороку бере участь близько 1000 молодих людей усієї України. Попри вишкільні табори, організація проводить різні тренінги, семінари, також активно займається волонтерством спільно з волонтерською організацією «Вільні Люди».

Висновки. Двигуном розвитку суспільства сміливо можна назвати молодь, тому що саме в його середовищі народжуються креативні ідеї, новаторські проекти та прагнення до змін. Задіяти молодих людей у реалізацію державної молодіжної політики вдається сьогодні за рахунок залучення їх у молодіжні та дитячі громадські організації. Такі організації є одним із найбільш важливих соціальних інститутів, що сприяють формуванню громадянського суспільства. Громадські організації мають виключні можливості для політичної соціалізації молоді, оскільки вони є не тільки ключовими суб'єктами молодіжної політики, що ефективно впливає на її формування та реалізацію, але і хорошим кадровим резервом для органів державної влади та місцевого самоврядування. Громадський рух є силою, котру не можна ігнорувати і яку не слід ігнорувати. Отже, важливо створити правові та інші умови для співробітництва органів державної влади, молодіжних громадських організацій і активних представників цієї частини населення. Молоде покоління України становить близько третини населення країни. Молодь є найбільш активна, і радикальна частина суспільства. У рамках цієї соціальної групи сконцентрована колосальна потенційна енергія. Необхідно відзначити, що за роки незалежності України її молодь виросла не лише кількісно, але й дуже змінилася якісно. Нині молоді люди стали більш самостійними, намагаються бути незалежними ні від кого, а покладатися на свої власні сили.

Висновки. Таким чином, одним з основних завдань суспільства є визначення принципів формування сучасної молодіжної політики у контексті розвитку громадянського суспільства з метою перетворення молодіжної активності на дієву складову самоорганізації українського суспільства.

Література

1. Білоус І. *Політична активність молоді: форми вияву та особливості трансформації* [Текст] / І. Білоус // *Соціальна психологія*. – 2007. – № 5. – С. 25 – 34.
2. Бородін Є.І. *Держава і молодь: історія ювенального законодавства в Україні (середина 80-х – початок 90-х років ХХ ст.)*. – К.: Укр.центр політ. Менеджменту, 2004. – 238с.
3. Головатий М. Ф. *Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення* / Головатий М. Ф. – К. : Наукова думка, 2003. – 236 с.

4. Кияшко Л. О., Краснякова А. О. Психологічні детермінанти політичної участі молоді // *Актуальні проблеми психології збірник наукових праць Інституту психології Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, В. Д. Потапової. – Т. XV, част. 1. – К., 2008. – 458 с.*
5. Лук'янова Н. Державна молодіжна політика в Україні / Н.Лук'янова // *Віче. – 2009. – №22. – с. 15-16.*
6. Молодь в Україні. Дослідження молодіжного сектору: проблеми та перспективи. – К.:Студія «iStudio Design», 2006. – 169 с.
7. Фліс І.М. Основні принципи формування політичної активності студентської молоді / І.М.Фліс // *Гілея [науковий вісник]: Збірник наукових праць. – К., 2008. – Вип 13. – С. 208-216.*
8. Плоский К. Участь молоді у розвитку місцевої демократії в Україні : проблеми та перспективи /К. Плоский // *Український соціум. – 2005. – № 1(6). – С. 101 – 111.*
9. Політична наука в Україні: стан і перспективи: матеріали всеукраїнської наукової конференції (Львів, 10-11 травня 2007 року) / Укл. Поліщук М., Скочиляс Л., Угрин Л. – Львів, ЦПД, 2008. – 308с.
10. Волосевич І., Герасимчук С., Костюченко Т. Молодь України 2015. - III «ГФК ЮКРЕЙН». – 2015. – С.57-68
11. Гнасевич Н. Ціннісні орієнтації української молоді в контексті глобалізаційних процесів сучасності / Надія Гнасевич, Ольга Артемчук // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : зб. наук. праць студ. та викл. каф. філософії та політології ТНЕУ / відп. за вип. Т. В. Гончарук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – С. 36-39.*
12. Гнасевич Н. В. Динаміка соціокультурних орієнтацій молоді (соціально-філософський аналіз): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : 09.00.11. / Надія Володимирівна Гнасевич; Київський університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 1994. – 21 с.
13. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія / Гончарук Т. В., Гнасевич Н. В., Гурик М. І., Рудакевич О. М., Томахів В. Я., Чигур Р. Ю., Шумка М. Л.; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 255 с.